SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #3.2014

10
16

PRØV NOE NYTT!

I speideren har du og patruljen din mange muligheter til å gjøre nye ting - hver uke, det er bare å bruke fantasien!

TEMA: UTFORSKER

Vi gir deg ideer til hva du kan utforske, og viser deg hva andre har gjort.

SPEIDEREVENTYR
Speiderens oppdagere har utforsket byen i kano

AKIVITETSTIPS
Lag fuglefrokost og adventskalender!

LANDSLEIREN 2017
Hvordan vil DU at den skal bli?

INNHOLD

SPEIDEREN 10-16 #3.2014

Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i Stifinner- og Vandrerloggen, og i Speiderbasen.

Mål: F-1, 9, 10

SMÅ OG STORE NYHETER

AKTIVITETSTIPS

BLI EKSPERT

LEDER

Jeg heter **Kirvil** og er redaktør for Speideren.

UTFORSK, OG PRØV NOE NYTT!

Hvis du synes det er gøy å prøve noe nytt, smake på noe du ikke har spist før, reise til et nytt sted, eller undersøke hva som skjer hvis du for eksempel legger et rått egg i en skål med eddik noen dager (prøv selv!), så liker du å utforske!

I speideren er det masse å utforske! Sammen med patruljen kan du prøve nye ting hver uke, og får du muligheten til å være med på en internasjonal speiderleir, er det uendelig mye nytt å oppleve og utforske der. Neste år skal flere hundre norske speidere reise til Japan på verdensspeiderleir, og de har begynt å forberede seg, for eksempel med å lage japansk mat.

I sommer var det sjøspeiderleir på Randøya utenfor Kristiansand, men flere av dem som deltok var slett ikke sjøspeidere – noen av dem bor så langt unna saltvann som du omtrent kan komme her i landet. De fikk mange nye leiropplevelser!

Du kan også utforske naturen der du bor, eller lage noe, for eksempel meiseboller. Vi kommer lettere tett på ville fugler enn på ville dyr, og særlig om vinteren, når fuglene oppsøker fuglebrettet for å finne mat.

Dette og mye mer kan du lese om i Speideren denne gangen. Dessuten viser vi deg hvordan du kan lage en fin adventskalender, kanskje fyller du den med noe å utforske? Ha en fin adventstid, og lykke til med å utforske noe – det er smart å være nysgjerrig!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

Hvis du synes det er gøy å prøve noe nytt, smake på noe du ikke har spist før, reise til et nytt sted, eller undersøke hva som skjer hvis du for eksempel legger et rått egg i en skål med eddik noen dager (prøv selv!), så liker du å utforske!

Forbundskontoret til Norges speiderforbund er sertifisert som Miljøfyrtårn.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Løwehjerte design AS
Trykk: 07 Media
Opplag 10-16: 7 900 (16 800 totalt)
Forsidefoto: Tove Arntzen
Redaksjonen avsluttet: 14.10.2014
Generalsekretær: Jens Morsø
Speidersjef: Knut Slettebak

Bidragsytere: Silje Høysæter, Espen Willersrud, Ksenia Sazonova, Arild Johannessen, Karine Bogsti, Sten Roar Høgli, Ivan Chetwynd / St. Georgsgildene i Norge, Morten Ree / Norsk Ornitologisk Forening
Redaksjonen:
Tove Arntzen (tovearn@online.no)
Carl-Frederic Salicath (cfsalicath@gmail.com)
Alexander Vestrum (vestrum@gmail.com)

KORTNYTT

TEKST: ALEXANDER VESTRUM OG KIRVIL KAASA

Korte nyheter om små og store speiderhendelser. Har du gjort noe som andre bør kjenne til? Tips oss på kirvil.kaasa@speiding.no

FOTO: AP

APS MICAELSEN SKRYTER AV SPEIDEREN

Speideren utjevner ulikheter, mener arbeiderpartipolitiker Torgeir Micaelsen. I et intervju med bladet Sykepleien forteller helsepolitikeren blant annet om sin speiderbakgrunn og beskriver det som en viktig sosial læringsarena.

– En gang i uken møttes vi guttene. Jeg husker godt en 13-åring. Han holdt seg mye for seg selv og hadde tydeligvis ikke så stort daglig nettverk, sier Torgeir.

– Den ukentlige samlingen i speideren gav ham mulighet til å være sammen med andre jevnaldrende. Selv om vi guttene hadde svært forskjellig bakgrunn, ble denne ulikheten langt på vei utjevnet disse kveldene.

FOTO: PRIVAT

LILLESAND-SPEIDERE PÅ LEIR I ENGLAND

17 vandrere og to ledere fra Lillesand speidergruppe i Sørlandet krets deltok på den engelske speiderleiren Chamboree 2014. Leiren ble arrangert i Cheshire, nær Liverpool og Manchester, og rundt 5 500 speidere fra over ti ulike nasjoner deltok. Lillesand-speiderne delte leirområde og -utstyr med en lokal speidergruppe fra Cheshire.

– I løpet av uka ble de norske og engelske speiderne riktig godt kjent, og den engelske speidergruppen planlegger nå et besøk i Norge om cirka to år for å oppleve norsk speiding, forteller Lillesand-leder Tone Falkenhaug.

FOTO: STIAN TORSTAD, STIAN PHOTOGRAPHY

PALESTINSKE SPEIDERE TIL TOPPS I TRØNDELAG

I sommer hadde Vanvikan speidergruppe i Sør-Trøndelag krets besøk fra Palestina. Speiderne fra First Ramallah Group fikk blant annet med seg en klatretur opp Munkstigen. Med sine 950 meter er den Nord-Europas lengste klatresti, og på toppen er man 519 meter over havet.

– Vi har planer om å utvikle det forholdet videre også, og var invitert nedover til Israel/Ramallah i oktober. Men det er foreløpig lagt på is, pga. krigen der nede nå, forteller Vanvikans gruppeleder, Frode Sollie.

SYSTROND 1 MED GAMALOST TIL SVEITS

Buss og tog fraktet 23 speidere, rovere og ledere fra Leikanger på Vestlandet til leir på Kandersteg speidersenter i Sveits i sommer. Der viste vestlendingene gladelig fram skisport på tandemski og norske mattradisjoner: Sveitsere og andre på Kandersteg fikk smake gamalost fra Vik på salte kjeks med rømme og tyttebærsyltetøy, og sognemorr og og Birkebeinerskinke fra Sogndal på flatbrød. - Særlig gamalosten var populær, neste gang må vi ha med dobbelt så mye, forteller gruppeleder Petter Stenstadvold.

FOTO: PETTER STENSTADVOLD

SI ;D: – MELD DEG INN I SPEIDEREN!

– Åtte år som speider har gitt meg opplevelser jeg alltid vil huske, skriver Erik Steinsbu Wasberg (16). Han er en av kommentatorene i Aftenpostens spalte Si ;D, og speider i 1. Røa.
– Som speider lærer man noe nytt hele tiden. Og nei! Det er som regel ikke å knyte knuter eller hjelpe en gammel dame ved et lyskryss. Man lærer om samarbeid, kreativitet, friluftsliv og ledelse. Det har gitt meg mye glede og nytte i hverdagslivet og gjort meg til en bedre leder og medmenneske, skriver han, før han avslutter med denne oppfordringen:
– Jeg håper du tar sjansen og melder deg inn. Eventyrene er der ute!

FOTO: CF SALICATH

FOTO: FILIP WENNERØD

SPEIDERDAG FOR ELEVER I PORSGRUNN

16 elever fra 5. til 7. klasse fikk prøve seg som speidere for én dag i Porsgrunn. Det sto Frikirken for på en av de siste skoleferiedagene i august, skriver Porsgrunns Dagblad. Grunnen til initiativet var at SFO ikke omfatter denne aldersgruppen. Blant annet bakte skolebarna pizza på skogsmåten.
– Alle har brukt formiddagen til å heve pizzadeigen i en frysepose på magen, forteller speiderleder Solfrid Semb og understreker at hun har brukt metoden tidligere.
– Det er veldig uvant og klissete. Vi kommer ikke til å råde noen til å heve pizzadeigen på denne måten, er reaksjonen fra kusinene Victoria og Hedda, begge tolv år.

TYSKE SPEIDERE OVERRASKET AV UVÆR - SØKTE LY

Store styrker ble satt inn i letingen etter tyske speiderjenter på tur ved Norsjø i Telemark i august. Vitner meldte at kanoen med jentene hadde kantret, skriver avisa Varden. Det stemte imidlertid ikke, for de tyske speiderne hadde padlet til land da de ble overrasket av uvær.
– Vi var ikke redde, men ble overrasket av et uvær, forteller Christina Rappel, en av dem.

FOTO: HALVOR ULVENES, VARDEN

FOTO: TONY HURREN

MAKE NEW SCOUT FRIENDS FROM ENGLAND!

11. Bognor Rocks speidergruppe fra den lille kystbyen Bognor Regis, ca. ni mil sørvest for London, ønsker seg norske speidervenner. Troppsleder Tony Hurren kan tenke seg å delta på landsleiren i Bodø i 2017, og i mellomtiden vil han og speiderne hans gjerne ha kontakt med en norsk gruppe. Er det flere norske grupper som melder seg, er Tony gjerne behjelpelig med å formidle kontakt til andre speidergrupper i nærheten av Bognor Regis. Skriv til tony.hurren@philips.com, og legg gjerne ved et bilde av gruppa!

TEMA

TEKST OG FOTO: TOVE ARNTZEN

UTFORSK NOE I DAG!

Å *utforske* betyr for eksempel å se nøye på noe vi ikke kjenner så godt fra før, og å forsøke å finne ut av hvordan ting henger sammen. Utforske er noe vi gjør nesten hele tiden, ofte uten å tenke på det. Hver eneste dag lærer vi noe nytt fordi vi har utforsket det.

Vi speidere er mye ute, og da er det gøy å finne ut mer om naturen rundt oss. Du kan utforske noe så lite som en bille som kravler på armen din, et skjell du finner i sjøen, dyrespor i snøen, et nytt sted du reiser til, eller et spill. Neste gang du skal på tur kan du jo bestemme deg for noe du har lyst til å finne ut mer om.

Se nøye på tingene: Et tre har ikke en helt glatt stamme i bare én farge. Selv om bladene er borte nå om høsten, er det allerede nye knopper ytterst på kvistene. Utforsk trærne, og tenk på hvordan det ser ut neste gang du tegner et tre.

Har du noen gang studert hvordan maurene i en maurtue myldrer rundt og ser ut som om de bare vimser hit og dit? Det kan hende at det vet akkurat hvor de skal, selv om det ikke ser sånn ut. Akkurat nå er det kaldt ute, og maurene er langt nede i tua si. Hvis du vil studere maurene nærmere, må du nok vente til våren. I mellomtiden kan du jo ønske deg et maurakvarium! Sjekk med dyrebutikker eller på Internett.

Du kan også utforske større ting og gå på oppdagelsesferd på høye fjell og i dype daler. Hva du oppdager og hva du vil utforske vil være forskjellig fra gang til gang. La nysgjerrigheten din styre deg og se hvor den leder deg hen, eventyrene er der ute!

Hver sommer er det mange speidere som drar på leir – det er gøy! I sommer var det leir for 300 norske og danske metodist-speidere på et sted i Danmark som heter Trevæld-centeret. Speiderne fikk utforske mye forskjellig på leiren. Her ser du noe av alt det de gjorde!

SOMMERLEIR

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

FULL RULLE FOR LAND-KRABBER PÅ SJØLEIR

Sjøspeiding er ikke bare for speidere i slike grupper. Under årets nasjonale sjøspeiderleir var rundt halvparten av deltakerne fra grupper som vanligvis ikke driver med sjøspeiding.

Blant dem som deltok på leiren på Randøya utenfor Kristiansand i starten av juli, var Gjøvik fra Vestoppland krets.

- Det er gøy å være med sjøspeidere, ikke landkrabber, ler Emilie (14). Hun har nettopp fått være den første til å prøve en tur på zipline, spent høyt over bukta der gruppa holder til. Speiderne fra Oppland mener de har vært ordentlige heldige med leirplassen sin. Toalettene og raiene er nære, og gruppa har også sitt eget badested.

- Jeg gleder meg til å ta den store båten ut til øya hvor vi skal være på haik, forteller Tirill (11) når vi snakker med Gjøvik-speiderne mandag i leiruka.

- Vi har padlet kano så ofte, og nå skal vi endelig få en stor båt også, legger Charlotte (12) til, før Gjøvik-jentene går inn i en såkalt zorbingball, og ruller ut over vannet. Sigurd Ringvoll fra 7. Kristiansand var sjef for sjøspeiderleiren.

- Jeg har verdens beste deltakere og verdens beste stab. Det er bare helt fantastisk! slår han fast. Mandag i leiruka fylte Sigurd 50 år, nøyaktig det samme som viseleirsjefen - på samme dag. I gave fra datteren fikk leirsjefen ei kongekrone med teksten «Gammel».

- Jeg går rundt og nyter folkets hyllest og får mange presanger. Det er helt knall å fylle 50 år på speiderleir, sier han.

Se film fra leiren på Youtube.

Den nasjonale sjøspeiderleiren ble i år holdt på Randøya utenfor Kristiansand. Leiren besto av 890 deltakere fra 40 grupper, og en stab på 50 personer. I tillegg til norske speidere, var det deltakere fra Sverige, Sveits og USA. Leiren arrangeres hvert 3. år.

1. *Populært i varmen: Iskald slush i mange farger kjølte ned deltakerne på sjøspeiderleiren.*
2. *Saltvann og vind i håret: Emilie suser over småbølgene med zipline.*
3. *Flotte speiderbåter: Når sjøspeidere skal på leir. reiser de sjøveien.*
4. *Ikke vanlige badeballer: Zorbingballene ga speiderne nye opplevelser. Slik er det å være hamster!*
5. *Helt konge: Leirsjef Sigurd med den fine kronen som forteller alle at han nå er gammel!*
6. *Sol, svaberg, sjø og gode speidervenner: Hvem trenger vel mer på en fin sommerdag?*

3

4

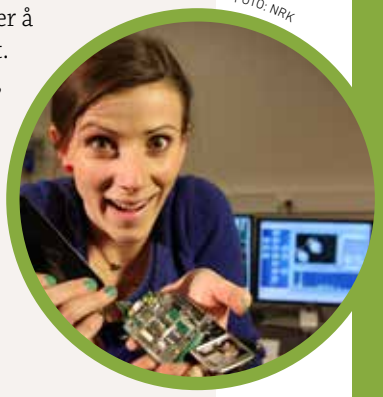
5

6

LINE JANSRUD (28), lege og programleder i Newton på NRK.

FOTO: NRK

1. En som utforsker er en som prøver å finne svaret på noe som er ukjent. For å være en ordentlig utforsker, er du lidenskapelig tilknyttet utforskingen din. Det kan være personlig eller vitenskapelig, eller rett og slett snakk om en ekspedisjon.
2. Jeg har utforsket mye spennende! Det første jeg kommer på, er utforskingen jeg gjør i forbindelse med en organ-spalte i «Newton». Selv om jeg er utdannet lege, og kan kroppen rimelig godt, er ekte organer noe helt annet enn «organer i boka». Mye mer uforutsigbare! De må utforskes godt, før vi kan gå på skjermen med det, og få barn til å synes det er interessant.

EKSPERTEN OG SPEIDEREN

1. Hva betyr ordet utforsker for deg?
2. Hva er det mest spennende du har utforsket?

TEKST: ALEXANDER VESTRUM

ELISABETH LANGTANGEN GULLIKSEN (12), i Rype, 1. Nordstrand, Oslospeiderne.

FOTO: ALEXANDER VESTRUM

1. En utforsker er en som forsker på ting, og som ser på ting som han eller hun synes er interessante.
2. Det mest spennende var ikke på speidertur, men på en tur med kano og kajakk for å se på bever sammen med storesøsteren, storebroren og tvillingbroren min. Vi måtte være veldig stille. Fordi vi var der på feil tid av døgnet, så vi ikke noen bever, men det var veldig spennende likevel.

I KANO GJENNOM BYEN

Nysgjerrighet er en speiders beste venn på nye turer. Speideren-redaksjonens faste oppdagere var lei av trikk, og bestemte seg for å utforske det innerste av indre Oslofjord i kano.

IDE: CARL-FREDERIC SALICATH OG SILJE HØYSÆTER • **TEKST:** CARL-FREDERIC SALICATH/KIRVIL KAASA • **FOTO:** ARILD JOHANNESSEN, ALEXANDER VESTRUM OG CARL-FREDERIC SALICATH

Hahaha – herlig med en bytur på vannet!
Juhuuuu – så gøy!

Så fint det er her!

Jeg fant, jeg fant – den kan bli et fint seil! Vi tar den med.
Greit, Askeladden!

Aldri godt å vite hva du får bruk for på en sånn tur!

Da bærer det inn i tunnelen med oss!
Ganske grunt her … Håper vi kommer oss gjennom.

Se film fra padleturen på Youtube.
Okei, dette er litt skummelt … Det er ganske mørkt !

Det er mange lyspærer som er gått her inne. Jeg ser ikke åra i vannet, en gang!
Jeg så en rotte!
Jeg hører togene over oss!

Det var spennende, men godt å være ute igjen! Skal vi padle bort til Operaen?
God ide! Vi går i land der!

Her kommer vi, landkrabber!
Aiiii, jeg blir våt på beina!

Eh, tror vi stikker, før noen lurer på om vi er helt koko.
Godt å røre seg litt igjen! Se så god jeg er til dette!

Jeg er på rommet
Haha, da skulle jeg vist dem denne!

Det er jo så mye vann rundt Oslo! Jeg synes flere burde utforske byen på denne måten.

Ops, der kommer danskebåten, kanskje vi bør kjappe på, og komme oss innover igjen!
Stena Line
Nemlig!

Nei takk, vi trenger ikke haik, vi har det helt fint - og sikkert morsommere enn dere!

Ikke ofte en møter noen på stylter når en padler! Han her har visst stått her en stund.

Kult! Det er jo nesten som å padle gjennom en smal fjord!

Skal vi ikke spise snart, Carl-Frederic? Jeg blir så sulten på tur!
OK, nå skal vi lage suppe!

Minuttene går mens de venter på pizzaen stekes ...

Hm ... det er noe som liksom ikke stemmer, får ikke helt turfølelsen av dette.

Mange byer ligger ved vannkanten eller langs elver, og en padletur her er en spennende måte å utforske byen på. Man kan snike seg under brygger og broer, mellom båter, og gjennom kanaler. **HUSK FLYTEVEST!**

Tips for vellykket kanoutforskning:

- Ta med kart, vit hvor du er og hvor du skal, men ikke planlegg hvordan du skal komme deg dit.
- Ta med kamera, og ta bilder av alt du ikke har sett før.
- Ta med lykt, i tilfelle tunneler.
- Ikke ta med mamma, det går aldri bra!
- Lag maten selv, dere er tross alt på tur!

INTERNASJONALT

TEKST OG FOTO: STEN ROAR HØGLI, DEN NORSKE JAMBOREEKONTINGENTEN

GLEDER SEG TIL LEIR I JAPAN

Aldri før har så mange norske speidere meldt seg på en verdensspeiderleir! Neste sommer er det hele 861 norske speidere og ledere som reiser til Japan og et speidereventyr for livet.

I høst har de 18 norske troppene, som hver består av 36 speidere og fire ledere, hatt sine første troppssamlinger for å bli kjent. Vi var med på samlingen til Tropp 10 på «Bjønnehytta» i Lierskogen da de skulle lage onigiri, en japansk rett. Da troppsassistent Anette la fram ingrediensene var de fleste veldig spente på hva dette skulle bli, og hvordan det ville smake.

SPENTE SPEIDERE Mens speiderne lager maten sitter praten løst. Flere forteller at de var veldig spente før samlingen, men at de gleder seg enda mer til å reise nå som de har møtt de andre i troppen.

– Å reise på en så stor speiderleir er jo stort, og i tillegg skal vi få bo flere dager i Hiroshima. Det blir råbra, og da må jeg nok få shoppet litt, konstaterer Fallah Ali. – Jeg er redd jeg kommer til å kjøpe mye som er kult, men som jeg ikke kommer til å ha bruk for, sier Trond Anders Nordby. – Ja, supplerer Mads Nordbø, – Sånt som tegneseriefigurer og slikt, for det er det mye av i Japan.

PATRULJENE TAR FORM For at lederne skal finne ut hvem som skal være patruljeførere, og få en god fordeling av speiderne i patruljer blir det mye lek og moro og kreative oppgaver å løse. Troppsleder Ingrid Nørstebø Laache gleder seg til å bruke søndagen på å dele inn i patruljer:

–På denne samlingen skal vi bli kjent med hverandre. Neste gang vi møtes skal patruljene jobbe med særpreg til troppen og patruljene, forklarer Ingrid.

Senere på kvelden, etter at vi hadde reist, tikker det inn en SMS. «Onigirien smakte godt, men var veldig mettende, så nå ruller vi rundt her alle sammen».

World Scout Jamboree (WSJ) er verdens største speiderleir. Gutter og jenter mellom 14 og 18 år fra nesten alle verdens land deltar. De norske deltakerne kommer fra Norges speiderforbund og KFUK-KFUM-speiderne. Verdensspeiderleiren arrangeres hvert fjerde år. I 2015 arrangeres leiren i Kirara-hama i Yamaguchi City, Japan, fra 28. juli til 8. august. I 2019 skal WSJ være i USA.
SE WWW.JAMBOREE.NO

Speiderne i Tropp 10 prøver noe nytt: å lage onigiri.

Bendik Engen, Trond Anders Nordby og Mads Nordbø varmer laksebiter i teriyakisaus.

BLI MED

TEKST: IVAN CHETWYND, ST. GEORGS GILDENE I NORGE

Fredslyset:

EN FLAMME FOR FRED

Har du hørt om Fredslyset? Det er tent med en tusen år gammel flamme, og vil motivere oss til å arbeide for fred og forståelse mellom mennesker.

Fredslyset i Vinger, Kongsvinger. Foto Arve Urlin

Håvard Heggedal fra 2. Molde St. Georgsgildene får fredslysflammen fra Tormod Myhre Foto:.

Det er det den 10. paragrafen i speiderloven handler om, derfor passer Fredslyset så godt som symbol for speiderne.

Hva er fredslyset? Fredslyset er en flamme som spres til stearinlys, fjøslykter, lamper eller lignende. Den er et symbol på fred mellom enkeltmennesker, folkegrupper og land. I 1985 tente TV-journalister fra Østerrike et lys fra en flamme i Fødselskirken i Betlehem, som man mener står på stedet der Jesus ble født. Oljelampene i kirken holdes alltid brennende, og har brent i over tusen år. Flammen ble brukt til en innsamlingsaksjon, men speidere i Østerrike syntes at den kunne brukes videre som et symbol på fred.

Det er krig så mange steder, hvordan kan Fredslyset bety noe for freden i verden?

Fredslyset kan ikke stanse kriger, bare mennesker kan gjøre det! Men lyset kan spres og brenne i mange land. Flammen binder oss sammen på tvers av grensene, og minner oss om at vi må lære å leve i fred. Fredsflammen kan på en måte tennes inne i oss, så vi

Noen hentet flammen med seg hjem fra Bryggekapellet i Tønsberg. Foto: Jarlsberg St. Georgs Gilde

Mannskapet tar i mot fredslysflammen med glede. De skal frakte den fra Molde til Tromsø.

får lyst til å jobbe for fred. Da kan vi også finne ut av hva vi kan gjøre for å stanse krigene.

Hvordan fraktes flammen til Norge og andre land? Hvert år hentes den ut fra kirken i Betlehem og spres rundt i verden med fly, tog, båt og bil. Men noen steder brenner flammen året rundt, som i domkirken i Roskilde i Danmark. Flammen hentes fra Danmark til Sverige, og derfra til Norge.

Hva skjer når Fredslyset kommer til Norge? På et møte i Oslo 24. november i år kan speidergrupper og andre hente flammen og ta den med seg i en lykt eller lampe, så den kan brenne andre steder. Dagen etter holder speidere en fredslysgudstjeneste i Hamardomen. Så fraktes lyset, eller flammen, rundt i landet, blant annet med Hurtigruta.

Fredslyset fra Betlehem

Se **WWW.FREDSLYSET.NO** for å finne ut hvor og når din gruppe kan hente flammen. Har din patrulje et fredsbudskap til verdens ledere? Legg det ut på facebooksiden Fredslyset i Norge.

Underveis kan hvem som helst kan hente, oppbevare og bruke lyset. Du kan finne ut når og hvor lyset kan hentes på **www.fredslyset.no** og på facebooksiden Fredslyset i Norge.

Hva om flammen slukner? Flammen kan lett slukne, man må passe på den, akkurat som man må passe på for å bevare freden!

I fjor skulle noen speidere frakte lyset fra Hamar til Kongsvinger, til en speidergudstjeneste der. Plutselig måtte sjåføren bremse, en av speiderne mistet en flaske ned på lampen slik at flammen sluknet! Hva skulle de gjøre nå? Noen mente de bare skulle tenne lyset igjen og ikke si det til noen. Men de ble til slutt enige om at det ville være juks, de måtte si det som det var. Den uheldige speideren fikk lampen med seg hjem, og neste dag kjørte mammaen hans syv mil for å hente flammen fra en annen speidergruppe!

Året før ble Fredslyset i Hoeggen kirke i Trondheim slukket ved et uhell – og noen i menigheten kjørte 35 km til Stjørdal for å hente flammen. Dette viser at denne flammen er et sterkt symbol!

BLI EKSPERT

Mål: F-8

TEKST: KIRVIL KAASA

UTFORSK FUGLENE OM VINTEREN

Når det er vinter kommer vi ofte nærmere fuglene enn vi gjør ellers i året. Fugler som lever av larver og insekter må finne seg annen mat når det er kaldt. Da trekker de ofte inn mot hus og hager, hvor det kan være lettere å finne noe å spise. Du kan hjelpe dem gjennom vinteren ved å mate dem, og du kan også lage egne meiseboller, som er bedre enn dem du finner i butikken!

Mange fugler flyr til varmere land når høsten kommer, men det er mange som blir igjen her i Norge også. De har det ikke så lett når kulda kommer, og snøen dekker bakken.

Livet for en fugl i Norge om vinteren handler om to ting: å lete etter og spise mat mens det er lyst, og å spare på kreftene ved å slappe av og sove når det er mørkt.

HJELP FUGLENE OM VINTEREN

Når det er kaldt trenger fuglene nemlig mer mat enn når det er varmt. De korte dagene midt på vinteren gjør at fuglene har liten tid til å finne maten de må ha før det blir mørkt igjen. Da er det godt å få hjelp av deg og meg.

Hvis du har et fuglebrett, kan du for eksempel legge ut gammelt brød, havregryn, en tørr osteskorpe, gammel frukt, nøtter og til og med rester av småkaker eller formkake, hvis de ikke inneholder for mye sukker og krydder. Muggen mat ville du nok ikke spist selv, og den skal du heller ikke gi til fuglene. Da kan de bli syke og dø.

Du kan også plukke hele klaser av rognebær om høsten og legge i fryseren. Legg dem på fuglebrettet når vinteren kommer, så kan det hende sidensvansen eller dompapen kommer innom.

Er det kokte poteter til overs fra middagen, del dem opp i biter, og legg dem på fuglebrettet. Kanskje får du snart besøk av en stor, fin fugl med lyseblå vingefjær …

Usaltet fett er veldig bra mat for småfugler i vinterkulda. Hvis du får tak i spekk fra gris eller nyretalg fra sau, kan du tre biter av det på en ståltråd, og henge opp i et tre, eller under fuglebrettet. Fett kan vare lenge, og passer godt å gi fuglene hvis du ikke kan legge ut mat hver dag, for eksempel på hytta.

SOLSIKKEFRØ ER BRA, MEN …

Solsikkefrø er vanlig å mate fuglene med, og de beste solsikkefrøene er de store som er svart- og hvitstripete. De små, sorte passer ikke så godt som fuglemat. Hvis du skal kjøpe solsikkefrø, kan du se etter dette:

- Tomme skall og rusk som ikke er frø inne i solsikkeposen = dårlig fuglemat
- Møll, biller og andre småkryp i posen = dårlig fuglemat

Solsikkefrø, frøblandinger og meiseboller får du kjøpt i mange butikker. Men dessverre kan denne fuglematen være gammel. I frøene og i meisebollene er det mye fett, og det kan bli harskt hvis det ligger lenge på lager. Dårlig mat kan forklare hvorfor fuglene ikke besøker foringsplassen din.

Meiseboller vi kjøper i butikken er tilsatt en del sand for at de ikke skal bli myke når de oppbevares innendørs. Fuglene tar ikke skade av sanden, men den gir dem heller

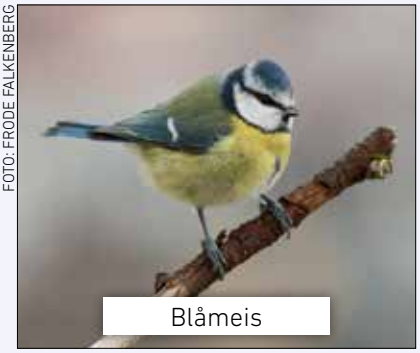

Nøtteskrike

FOTO: GJERMUND GRAVER

DETTE ER DE VANLIGSTE FUGLENE PÅ OG RUNDT FUGLEBRETTET:

FOTO: FRODE FALKENBERG

Blåmeis

FOTO: GJERMUND GRAVER

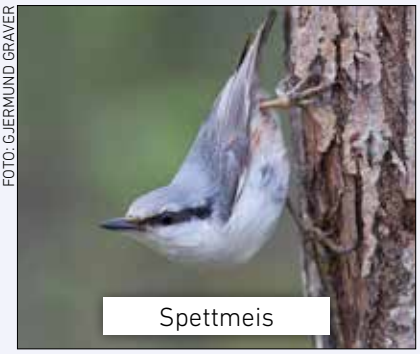
Granmeis

FOTO: FRODE FALKENBERG

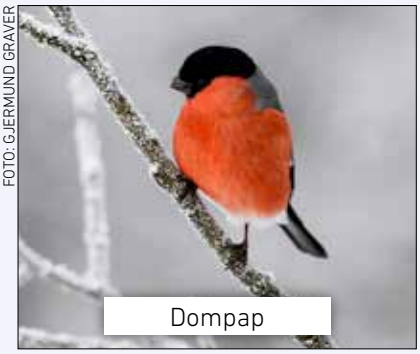
Kjøttmeis

FOTO: GJERMUND GRAVER

Spettmeis

FOTO: GJERMUND GRAVER

Dompap

FOTO: GJERMUND GRAVER

Gulspurv

FOTO: THOR ØSTBYE

Grønnfink

FOTO: GJERMUND GRAVER

Flaggspett

FOTO: GJERMUND GRAVER

Sidensvans

FOTO: THOR ØSTBYE

Skjære

FOTO: GJERMUND GRAVER

Svarttrost

FOTO: GJERMUND GRAVER

Svartmeis

ikke krefter til å tåle kulda. Derfor er det beste å lage meisebollene selv! Det er ikke vanskelig:

Bor du i blokk, er det ofte ikke lov å henge opp fuglebrett eller meiseboller, men kanskje har dere en hytte som dere bruker om vinteren, og der kan du mate fuglene. Det gjør ikke noe at du ikke er der ofte og kan legge ut mat gjennom hele vinteren. Fuglene leter etter mat mange steder, og blir ikke avhengige av én foringsplass.

Du kan også mate andre fugler enn dem som kommer på fuglebrettet! Mange steder finnes det ender som setter pris på å få brødbiter av deg, og dem kommer du ganske tett på hvis du står stille når du mater dem.

FINN UT MER, OG HA DET GØY MED FUGLER PÅ NETT!

På **FUGLEVENNEN.NO** kan du lære mye mer om fugler. Der finner du også fine spill: Du kan gjette på fuglelyder og på fuglenavn, og du kan mate fuglene. Siste helga i januar kan du også delta i den store Hagefugltellingen!

AKTIVITETSTIPS

Mål: K-6

TEKST: KIRVIL KAASA **FOTO**: MARLENE KAASA

FIN FROKOST FOR FROSNE FJÆRKRE

Selvlaget fuglemat blir bedre enn mye av det som selges i butikkene, den varer lenge, og trenger ikke bli noe dyrere. Denne oppskriften gir to store «meiseboller».

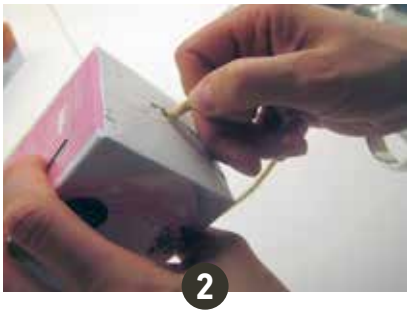
Kjøp en pakke med usaltet matfett (smult) og en pakke med solsikkekjerner (ferdig rensket frø). Dette finner du i de fleste matbutikker. Du kan også blande mandler, jordnøtter, brødsmuler, havregryn og korn i smultet. Vi brukte solsikkefrø og store havregryn.

SLIK GJØR DU DET

1. Smelt først fettet i en kjele over *lav* varme. Pass på varmen! La det avkjøles litt, slik at det begynner å stivne. Bland i solsikkekjernene, eller noe av det andre vi har foreslått, og la dette stå til det blir en tykk grøt. Blandingen må være så tykk at ikke solsikkekjernene synker ned mot bunnen.
2. Ta to tomme melkekartonger, lag et lite hull i bunnen, dra gjennom en ca. 50 cm lang hyssing/sisal med en solid knute i enden.
3. Fyll grøten i to tomme melkekartonger, vi brukte én halvliters- og én literskartong, se bildene. Pass på at hyssingen står midt i grøten. Det er lurt at meisebollene ikke er veldig store, de kan fort bli for tunge til å henge på tynne greiner.
4. Sett kartongene i fryseren slik at innholdet blir skikkelig stivt. De kan godt stå et helt døgn. Ta kartongene ut fra fryseren. Bruk gjerne en skarp kniv til å snitte forsiktig gjennom pappen hele veien rundt kartongen, ca. 3-4 cm opp fra bunnen, se bilde 4. Klipp/riv av resten av kartongen. Bunnen og kantene gjør meisebollen mer stabil.

1

2

3

4

Heng maten ut på ei grein i et tre. Det er viktig å ha litt lang hyssing, slik at den henger fritt. Da gynger den så mye at skjæra ikke får ro til å hakke i seg alt, men må «dele» med de andre fuglene. Dette er populær mat for flere ulike fuglearter gjennom vinteren.

LYKKE TIL MED FUGLEINTERESSEN!

Foto / design: Iver Gjendem / Bonanza

JULE-
GAVE!

ALLTID BEREDT / WILDO

TURMATBOKS
Kr 179

Den gode gamle «tallrikslådan» er tilbake! matboksen er produsert i Sverige og er tilgjengelig i blå, lilla og grønn farge.

VÅR EGEN SPORTSBUTIKK I 100 ÅR!

Overskuddet fra salg av speiderskjorter, merker, klær og turutstyr på **www.speider-sport.no** går tilbake til speiderarbeid i Norge.

Den helsprø NRK-serien **«BRØDRENE DAL OG PROFESSOR DRØVELS HEMMELIGHET»** gikk på TV for første gang i 1979. Spør foreldrene dine om de har sett den!

NYHET

SPEIDEREVENTYR

TEKST OG FOTO: KARINE BOGSTI, BRUMUNDDAL SPEIDERGRUPPE

«BRUMUND DAL» -SPEIDERE PÅ SPORET AV PROFESSOR DRØVEL

Etter at brødrene Dal fant Professor Drøvel på NRK TV i 1979, forsvant han, og har ikke vært sett siden. Men i vår hørte speiderne i Brumunddal et rykte om at han hadde vært sett i Engerdal. Med padleåra i handa og propell i lua reiste speiderne ut på ekspedisjon for å lete.

- Har du sett Professor Drøvel, spør Tobias Mellum og Martin Hennie i butikken på Drevsjø.

21 speidere satte nesa nordover fra Brumunddal en lørdag i juni. Allerede på butikken på Drevsjø skjønte vi at vi var på rett veg. Der bekreftet de at professoren kunne være sett i Jyltingsmarka, og dermed var det bare å sette kanoen på Glensjøen og begynne jakta.

PROPELL PÅ LUA Brumund Dal hadde som kjent propell på lua. Vi kunne ikke være dårligere enn at vi spikket egne. Etterhvert snurret det på flere hoder i den kraftige vinden.

Andre dagen fikk vi besøk av ei prinsesse! Jyltingsprinsessa krevde at kanoene og førerne måtte være døpt for at vi skulle få komme inn i hennes rike. Ikke alle likte den rosa suppa hun serverte og døpte med, men kanoene fikk navn i ekte Professor Drøvel-ånd. Nå het de for eksempel Julegris, Polkagris, Heldiggris, Kon Tiki-gris og selvsagt Elvegris. Speiderne i familien Brumund fant på mange fine Dal-navn, som for eksempel Slem Dal, Rome Dal, Lef Dal og Tor Heyer Dal.

BREV FRA DRØVEL Plutselig skuet vi et hvitt telt inne på land. Der fant vi noen hønsefjær og et brev fra Professor Drøvel. Professoren hadde funnet noe, men vi fikk ikke svar på hva, siden han ikke hadde klart å fullføre brevet. Han var nemlig tappet for krefter etter å ha møtt Moskito Horrible Mortem; den store dødsmyggen som også Brødrene Dal møtte på sin ferd.

Speiderne møtte heldigvis ikke så stor mygg, og kaldt vær og nordavind gjorde sitt til at de kløende stikkene ikke ble for mange.

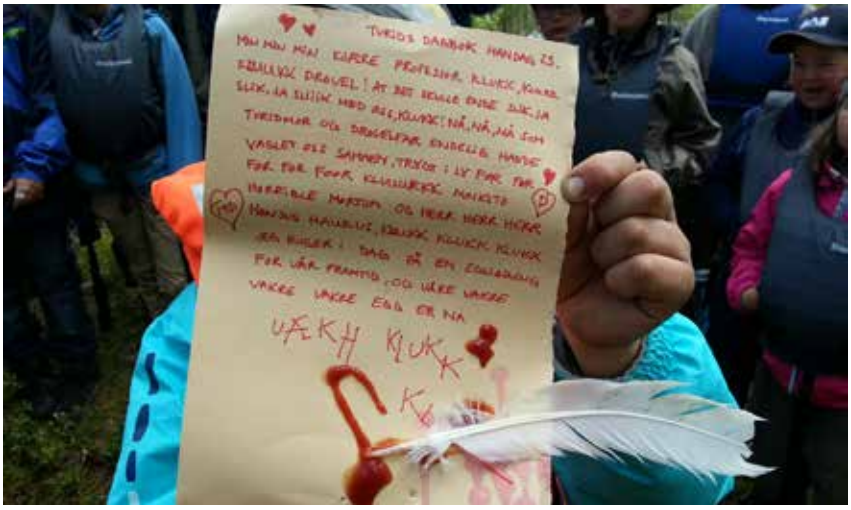
Vi hadde planlagt en selvfanget fiskemiddag på turen. To varmrøkte abborer mettet ikke all verden, men potet, grønnsaker, krydder og smør stekt i folie på bålet fyller magene, det også. Særlig når desserten er banana-split med sjokolade ...

DRØVEL-GÅTEN ULØST Etter fem dager hadde vi sett lite til Professor Drøvel. Men så dukket et nytt spor opp! Vi fant et reir med blodige hønsefjær, sjokoladeegg og et nytt brev. Da Drøvel kom ut av egget sitt for mange år siden kunne han bare klukke, ikke snakke. Brevet tydet på at professoren hadde funnet kjærligheten med høna Turid i Jyltingsmarka. Det var Turid som hadde skrevet brevet, men hun hadde heller ikke rukket å fullføre det, og skrev noe om Hønsus Haukus ...

Speiderne har flere teorier om hva

Hakk A. Dal (Martin Hennie) nyter rosa Jyltingshavregrøt med strøssel på til frokost.

Siste dagen fant vi et reir med egg, noen blodige hønsefjær og et brev fra Professor Drøvels kjæreste; TV-høna Turid.

Amund Aalstad (f. v.), Simen Jægersborg Mathisen og Marte Emilie Nordby er usikre på om de vil smake på prinsessas suppe.

Møte med den beryktede Bjerkestammen og høvding Sitting Bull og fetteren Ole Bull, hvor vi måtte gjennom leken Bro,bro, brille, og fikk valget mellom døden eller et eple. Heldigvis ble det epler på hele gjengen.

Professor Drøvel ble funnet igjen inne i et egg av de tre brødrene Gaus, Roms og Brumund Dal i NRK-serien **«BRØDRENE DAL OG PROFESSOR DRØVELS HEMMELIGHET»** i 1979. Siden har ingen sett ham, inntil speiderne i Brumunddal fikk høre at han kan ha blitt sett i Jyltingsmarka! Området ligger mellom Femund og svenskegrensa i Engerdal kommune, og består av mange små vann og kanaler mellom dem.

som kan ha skjedd Drøvel, om han er i live eller ikke, og hvor han kan være nå. Men alle Brumund Daler måtte til slutt vende nesa hjem med et uløst mysterium bak seg. Kanskje Enger Dal har løsningen ...?

Kjempefint ekspedisjonsterreng for kanoer som Julegris, Rally 2014-gris og Speidergris.

Adjektivleken: i historien til høyre mangler det mange adjektiv (ord som beskriver noe). Skriv først ned 35 adjektiv, og sett dem inn i historien!

Mål: K-12

AKTIVITETSTIPS

TEKST OG FOTO: CARL-FREDERIC SALICATH

LAG PATRULJESÆRPREG

Patruljesærpreg er noe som kjennetegner akkurat din *patrulje, det kan være et patruljemerke, et banner, luer, rop, en sang, en maskot eller noe annet. Patruljesærpreg er viktig, ikke bare på NM i speiding, hvor disse bildene er tatt.*

Det ..... patruljesærpreget

Dette er adjektivhistorien om patrulje ..... som skulle finne et ..... og ..... patruljesærpreg til NM.

Det er en ..... og ..... aften, og den ..... patruljen skal ha møte. Sist helg var det en ..... kretskonkurranse, og patruljen gikk videre til det ..... NM i speiding.

– Vi må ha et ..... patruljesærpreg som viser hvor ..... og ..... vi er, erklærer peffen, og alle de ..... patruljebarna stemmer i.

– Vi kan være ..... dyr, eller vi kan kle oss i bare ..... eller ..... bukser, foreslår de i kor, mens den ..... peffen prøver å holde orden.

– Ro dere ned, ... patruljebarn, forsøker den ..... peffen, mens den ..... assen kommer inn i det ..... patruljerommet.

– Hvor har du vært, du er sen, roper alle i kor.

– Jeg var bare ute og snakket med den ..... troppslederen, og spurte om de ..... hattene jeg tenkte å lage som ..... patruljesærpreg, svarer den ..... assen.

– Stopp litt, vi har ikke bestemt oss for det ennå, svarer peffen med ..... stemme, og alle setter seg ned og tenker til de blir ..... .

– Vi som er så ..... og ..... må være ..... , sier den ene.

– Nei, vi ..... speidere må jo ikke være for ..... , svarer den andre.

– Kommer ikke på tale, vi er ..... og alle kjenner oss som ..... , skyter den tredje inn.

Den ..... kvelden gikk, og den ..... patruljen ble ikke enige om noe.

AKTIVITETSTIPS

TEKST: KIRVIL KAASA **FOTO:** MARLENE KAASA

Mål: K-4, K-5, L-5

LAG EN ADVENTSKALENDER

Noe av det koseligste mens vi venter på jul er å åpne adventskalenderen – eller julekalenderen, som mange kaller den. Men visste du at det er minst like gøy å lage en kalender selv og gi den bort til noen du er glad i? Det kan være en venn, noen i familien eller en annen som du vil glede.

DU TRENGER:

- 24 tegneark, gjerne i forskjellige farger
- (24 små papirlapper)
- 24 klesklyper
- En vanlig blyant til å skrive på arkene (tusj går lett gjennom papiret)
- Fargeblyanter
- Klistremerker, fine bilder fra blader eller liknende
- Limstift og glitter (valgfritt)
- En lang snor eller et bånd
- Saks

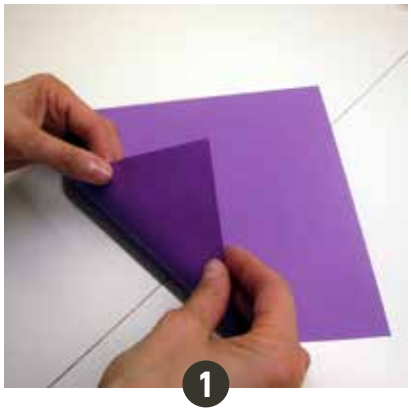
SLIK GJØR DU:

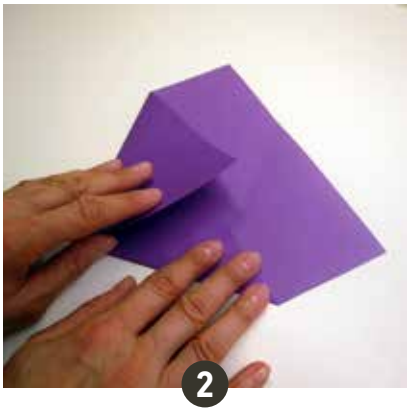
Ta et tegneark. Skriv noe hyggelig midt på arket. Det kan være:

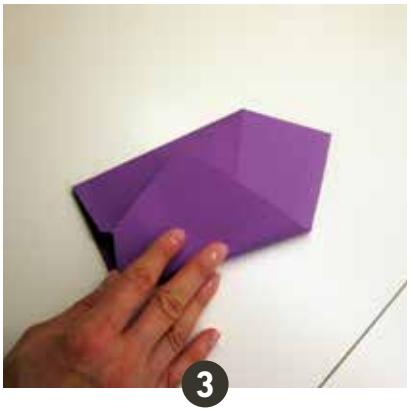
- En vits eller en gåte. Det er fint å starte dagen med å le!
- Noe fint om den du gir kalenderen til, for eksempel: «Du er veldig god til å spille fotball», «Du tegner så fine tegninger», eller «Du er så snill».
- Dikt en historie, med ett lite avsnitt for hver dag. Historien avsluttes på julaften. Kanskje er det et mysterium, kanskje skriver du en morsom eller skummel historie? En julefortelling?
- Noe du synes er koselig å gjøre sammen med den som skal få kalenderen. Her er noen forslag:
  - Lese et eventyr eller en bok sammen
  - Se på bilder sammen, eller lage et album med årets beste bilder
  - Ha juleverksted: lage julekort, pakkelapper til julegavene, julepynt eller liknende.
  - Bake pepperkaker, lage pepperkakehus eller lage annet julegodt
  - Drikke varm kakao til frokosten eller kveldsmaten
  - Se på en julefilm sammen
  - Pakke inn julegaver eller skrive julekort
  - Skrive ønskeliste og sende til julenissen
  - Lage meiseboller til fuglene (se oppskrift på side 20)
  - Besøke et julemarked
  - Spille et spill sammen
  - Overraske en nabo med noe dere har bakt eller laget

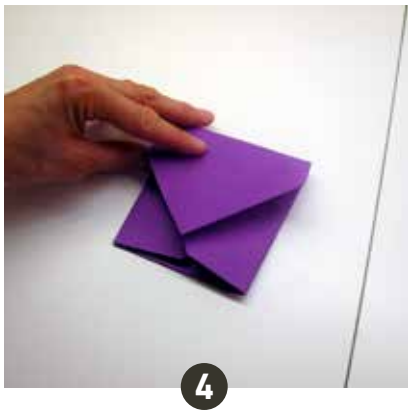
VISSTE DU AT ... Den første norske adventskalenderen ble utgitt til advent 1947 og hadde 25 luker. Den fulgte tiden fra 1. søndag i advent til og med julaften. Den var tegnet av Ragnhild Elisabeth Boye for Norsk Speiderpikeforbund, som solgte disse kalenderne.

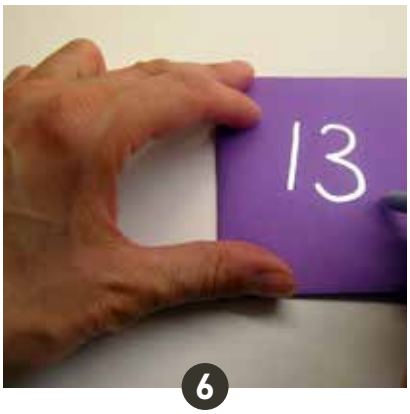

1

2

3

4

5

6

7

8

Har du lyst til å lese en fin og litt mystisk adventsfortelling? **JULEMYSTERIET** av Jostein Gaarder har ett kapittel for hver dag fra 1. til 24. desember.

- Bake lussekatter (12. eller 13. desember)
- Øve på julesangene
- Gå til en av Frelsesarmeens gryter med en gave
- Pynte et vindu med julepynt
- Gå en kveldstur med lommelykt og refleks
- Gå en tur i skogen og tenne et bål
- Gå på skøyter

(Hvis du heller vil skrive på små lapper som du legger i konvoluttene, kan du gjøre det – det gjorde vi!)

Brett arket som en konvolutt, se på **BILDENE 1-4**. Vil du ha mindre konvolutter, klipper du bare arket mindre. Det letteste er å bruke ark med like lange sider (kvadrater).

Fest et *lite* klistremerke på baksiden for å lukke konvolutten (**BILDE 5**). Husk at den skal være lett å åpne! Lag i alt 24 konvolutter.

Skriv et tall fra 1 til 24 på forsiden av hver av dem (**BILDE 6**), eller lag tallene av lim og glitter. Du kan pynte med klistremerker eller noe annet.

Pass på at du ikke bruker farger/tusj som går gjennom arket hvis du skriver på begge sider!

Heng opp snoren eller båndet som en klessnor på et passende sted hos den som skal få kalenderen, for eksempel i et vindu eller på en vegg eller dør. Fest hver konvolutt til båndet med en klesklype.

Når du har festet alle konvoluttene er kalenderen ferdig!

Hvis du gir bort noe fint å gjøre, husk å lage en påminnelse til deg selv om når det skal skje, så du ikke glemmer det!

BLI EKSPERT

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

TA VARE PÅ BILDENE DINE!

Bilder du bare har på din egen datamaskin, er til liten glede for andre. Hva med å vise dem fram, enten på veggen eller på nett?

I gamle dager lå gjerne filmnegativene og støvet ned i en skuff. I dag har du kanskje fotominner fra speiderturer og andre reiser spredd på kameraet og mobilen din, og ikke helt kontrollen på dem? Her er noen enkle råd for organisering av bildesamlinga – og tips til hva du kan bruke de beste bildene dine til.

Mål: K-15

LAGRING

En fin regel er at bildefilene alltid skal være lagret minst ett sted. Tøm minnebrikkene ofte, slik at du iallfall ikke mister mer enn de aller siste bildene hvis uhellet skulle være ute. Når bildene er lagt inn på datamaskin, er det lurte å lagre en reservekopi. Det andre oppbevaringsstedet kan enten være en ekstra harddisk eller nettbasert lagring – kjent som skylagring. Selv har jeg bildene på én harddisk, med kopi på en harddisk plassert et annet sted.

LAG EN FOTOBOK!

Det er gøy å lage en bok av bildene! Sist jul startet jeg det som kanskje etter hvert blir en tradisjon: Å gi bort fotobøker med mine bilder. Fortsatt ligger «Mine bilder 2013 – fra Bjørvika til Bangkok» på stuebordet til farmor, så den likte hun tydeligvis å få! Flere butikker tilbyr bokbestilling. Hva med å lage en patruljebok?

HENG OPP PÅ VEGGEN!

Å bestille kopier av bilder er ganske enkelt, og ikke så forferdelig dyrt, iallfall ikke hvis du klarer deg med bilder som ikke er veldig store! Men har du lyst, og mulighet til det, hvorfor ikke pynte en hel vegg i patruljerommet med et kjempe-fint bilde fra en tur? Det kan bli skikkelig kult!

NETTGALLERI

En fin måte å nå ut til enda flere med bildene på, er å legge dem på nett. Hvis du er ekstra ivrig, kan du lage din egen nettside, men også tjenester som Flickr, Smugmug eller Picasa er fine løsninger. Samtidig er det greit å huske på at du bør være litt forsiktig med hvilke bilder du legger på nett. Fortell alle dem som er på bildene dine om at du gjerne vil vise fram bildene på nett. Hvis noen protesterer, skal du ikke legge ut bilder av dem. Dette er faktisk ulovlig, og i verste fall straffbart!

PEFFENS HJØRNE

TEKST: KSENIA SAZONOVA

PEFFENS HJØRNE – forkortet pH – gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Forkortelsen pH er hentet fra kjemi, og brukes vanligvis i forbindelse med målingen av surhetsgraden i vann og lignende. I Peffens hjørne skal vi måle ikke surhets-, men sunnhetsgraden i patruljen. Her får du råd og tips som gjør livet i patruljen enda bedre! Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

KJÆRE PEFF ELLER ASS!

Velkommen til vår spalte for patruljeførere og -assistenter!

I tidligere numre av Speideren har vi fortalt hvordan du kan bruke ulike deler av speidermetoden for å gjøre patruljeaktivitetene enda bedre. Denne gangen viser vi hvordan du kan bruke *samfunnsengasjement* til dette. Enkelt forklart betyr samfunnsengasjement å delta i og å være nyttig i verden rundt deg.

Det er lett å knytte speideraktiviteten til det som skjer i samfunnet, her er noen eksempler:

- Sørg for sporløs ferdsel på patruljeturer.
- Gå gjennom hittegodset etter gruppeleiren, samle gjenglemt tøy, og lever det til Fretex eller andre.
- Har dere kakelotteri for å skaffe penger til nytt turutstyr, gi en del av inntektene til Speideraksjonen.

Det handler altså ikke alltid om store ting! Det er minst like viktig å finne måter dere kan være til nytte for andre på i det dere allerede gjør.

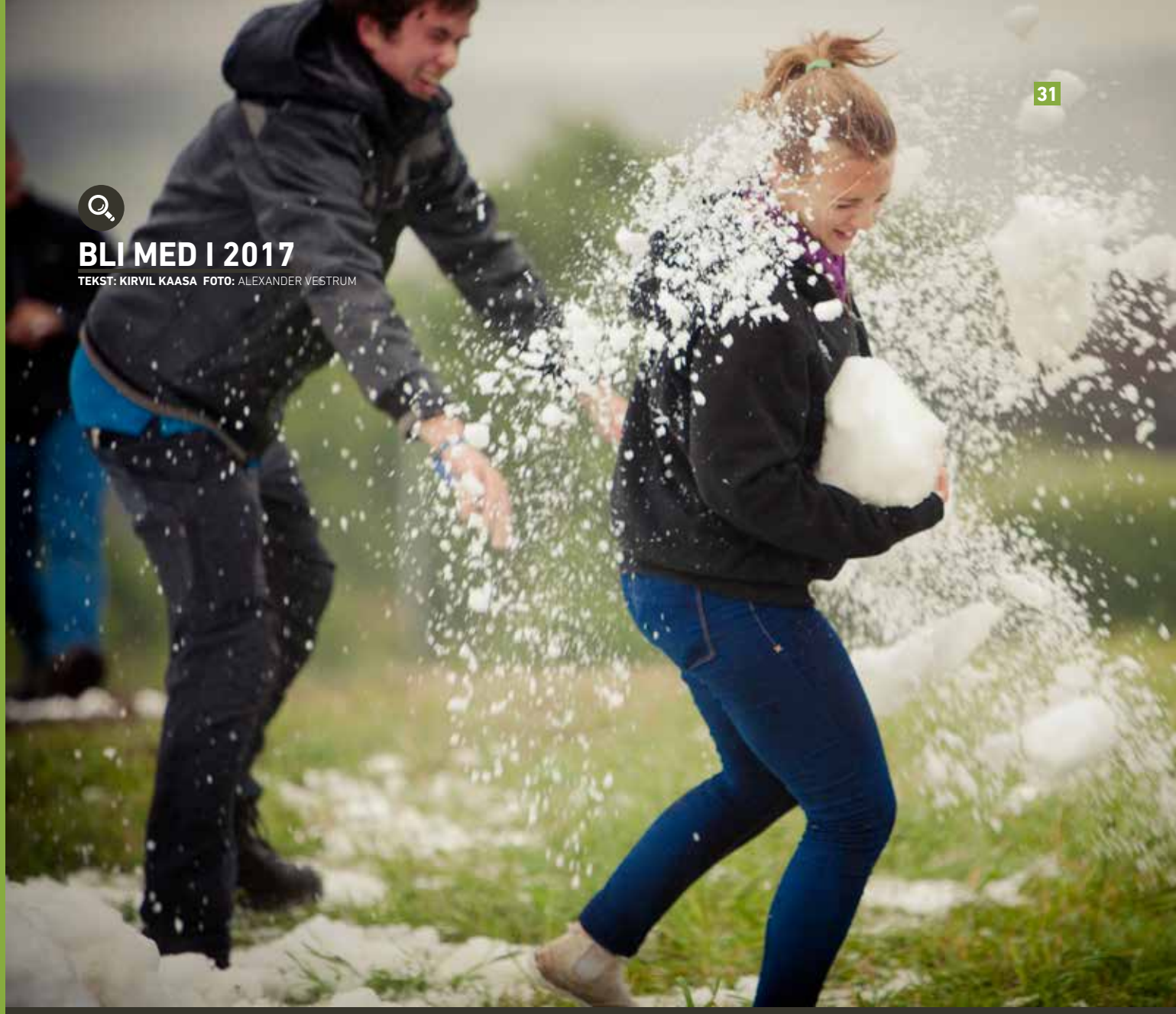
Du og patruljen din kan også delta i noe av alt det som skjer rundt dere. Det er du og vennene dine og alle vi andre som skaper det samfunnet vi lever i! Hvis alle sitter hjemme foran PC-skjermen eller TV-en, vil det ikke skje noe bra der vi bor. Hvis vi mennesker ikke treffes, diskuterer og har det gøy sammen, vil vi til slutt bry oss mye mindre om hverandre. Se deg rundt, og sjekk ut mulighetene. Er det mye søppel i naturen der du bor, er det mange som kjører fort langs skoleveien, eller er det noen gamle mennesker som kan trenge hjelp med å handle? Sett i gang noe selv, eller delta på noe som allerede finnes, som TV-aksjonen eller Strandryddedagen! Å gjøre noe sammen med og for andre gir mye glede og følelsen av å tilhøre et fellesskap. Kanskje lærer dere også noe nytt?

Speidingens *arbeidsmetoder*, kjent som *speidermetoden*, er det som gjør oss unike. Speidermetoden forklarer hvordan du som peff skal lede speiderarbeidet. Speidermetoden består av åtte deler som henger sammen som biter i et puslespill.

AKTIVITETSTIPS

Snart er det Friluftslivets år 2015, forkortet FÅ15. Mange organisasjoner kommer til å delta med aktiviteter og arrangementer over hele landet – også speideren. Patruljen din kan delta i FÅ15 på flere måter:

- **Utforsk skogen loddrett:** Som en del av speiderens bidrag til FÅ15 starter vi snart en klatrekampanje – og da mener vi treklatring, selvfølgelig! Følg med på informasjon i bladet, på nettsiden speiding.no, og på facebooksiden vår. I mellomtiden kan du begynne å se etter gode klatretrær der du bor.
- **Bli ekspert på enkelt friluftsliv:** Det kommer et eget prosjektmerke for FÅ15 som vil hjelpe deg å bli enda bedre på det som speidere er best på: Å dra på tur sammen med andre speidervenner, uten voksne, og uten for mye råflott utstyr. Som speiderens grunnlegger Baden-Powell sa, kan enhver «idiot» ligge i leir i godt vær, men bare en ekte speider kan klare det i dårlig vær.
- **Inviter noen som ikke er speidere med på tur.** Tipper de kommer til å lære noe de synes er kult – tenne bål, for eksempel!
- **Vær med på å arrangere en speideraktivitetsdag** i nærmiljøet i regi av speidergruppa eller kretsen, slik at andre kan få oppleve hvor gøy det er i speideren!

BLI MED I 2017

TEKST: KIRVIL KAASA FOTO: ALEXANDER VESTRUM

Roverne ønsket seg is og snø på landsleiren i Stavanger i fjor – og fikk det!

Hvordan skal neste landsleir bli?

HVA MENER DU?

I 2017 er det landsleir i Bodø. Det er veeeldig lenge til, tenker du nok. Men allerede nå er det noen som skal begynne å planlegge leiren, og de vil vite hva du mener: Hvordan skal neste landsleir være?

Skal leiren ha et tema? Hva slags aktiviteter? Kveldsprogram? Markedsdag? Hvordan skal haiken være? Hva synes DU er skikkelig kult på leir? Landsleiren er jo for deg og speidervennene dine!

HAR DU FORSLAG OG IDEER?
Kanskje har du lyst til å være med i «landsleirpatruljen»: Den skal bestå av speidere fra hele Norge, som de som planlegger leiren kan spørre når de lurer på hva speiderne mener om noe.

SE MER OM DETTE PÅ WWW.SPEIDING.NO.

SPEIDERHELTEN

TEKST: ØYSTEIN GONSHOLT, SPEIDERMUSEET, OG KIRVIL KAASA

OM SPALTEN: Mange av norgeshistoriens største helter de siste hundre årene var også aktive speidere – i denne spalten blir du litt bedre kjent med dem – speiderheltene.

KNUT HAUGLAND

Du har nok hørt om Kon Tiki-ferden, og kanskje Tungtvannsaksjonen også? Knut Haugland deltok på begge, og mye av det han fikk bruk for der hadde han lært i speideren.

Knut Magne Haugland ble født på Rjukan i 1917. Både han og de tre brødrene ble speidere. Da Knut var 15 år gammel var det landsleir ved Mandal. Han ville så gjerne være med, men det var langt til Mandal, og faren hadde ikke råd til å betale for reisen begge veier. «Det er ikke noe problem», sa Knut og vennene, « vi kan gå den ene veien.» Dermed ble det leir på Knut, sammen med ca. 5 300 andre speidergutter.

Turen hjem gikk til fots. Deler av den lange veien var de heldige og fikk haik, men vel hjemme igjen viste det seg at skoene til Knut var utslitte, og han måtte ha nye. Faren sparte altså ikke noe særlig på å la ham gå hjem!

KRIG OG MOTSTANDSKAMP

Knut utdannet seg til radiotelegrafist i militæret. Da Tyskland okkuperte Norge under 2. verdenskrig i 1940 ble han med i den ulovlige og farlige motstandskampen, og fikk mange viktige oppdrag i de neste fem årene. Mer enn én gang ble han tatt til fange, men han klarte å komme seg unna.

Knut Haugland var med på aksjonen mot tungtvannsfabrikken på Vemork, i februar 1943. Adolf Hitler ville lage en atombombe, og til det trengte han tungtvann fra Vemork. I ly av vintermørket snek de norske sabotørene seg ned fra fjellet, og inn på fabrikken. Der sprengte de anlegget med dynamitt. Alle kom seg unna og til fjells igjen, og ingen ble skadet. Dette er en av de mest kjente sabotasjeaksjonene fra 2. verdenskrig.

RADIOTELEGRAFIST: En som har ansvaret for å sende og ta i mot signaler og koder over lange avstander ved hjelp av et apparat som kalles *telegraf*. Helt nødvendig for kommunikasjon under f. eks. 2. verdenskrig.

Å **SABOTERE** kan betyr å ødelegge, for eksempel bygninger og maskiner for å hindre at noe blir laget. Ett eksempel er når man i en krig vil hindre fienden i å lage våpen. En *sabotør* er en som driver med sabotasje.

SE DET SELV

Kon-Tiki-museet i Oslo er vel verd et besøk! Kom gjerne en tur innom Speidermuseet i Storgaten 3 også! Bor du i nærheten, kan dere ta en patruljetur hit.

BILDET ER FRA BOKA «OPERATØREN» AV SVEIN SÆTER. DET ER GJENGITT ETTER TILLATELSE FRA FAMILIEN HAUGLAND
KILDER: SPEIDERMUSEET OG «KON-TIKI - ONE OF THE GREATEST SEA VOYAGES IN HISTORY» AV RAGNAR KVAM.

NÆRE PÅ! Knut ble kjent med en annen speider, Thor Heyerdahl, under krigen. Da krigen var slutt ville Thor drive over Stillehavet på en flåte for å bevise hvordan øyene i Stillehavet kunne ha blitt befolket. Han samlet mannskapet sitt, og alle unntatt én hadde vært speidere. Knut fikk jobb som telegrafist på Kon-Tiki. Ekspedisjonen gikk bra, men ikke helt uten dramatikk:

En dag har Kon-Tiki drevet inn i dårlig vær. Thor og Herman Watzinger er ute på dekk, og Torstein Raaby står til rors. De tre andre er inne i kahytten. Plutselig roper Herman høyt, og faller i vannet. Herman er en god svømmer, og svømmer for livet for å ta igjen flåten, men han har ingen sjanse mot den sterke vinden og de høye bølgene.

De andre kommer til. Knut griper et livbelte festet til et tau, og hopper etter. Han når bort til Herman, som begynner å bli veldig sliten, og får på ham livbeltet. Sakte, men sikkert drar de fire andre Knut og Herman opp på flåten igjen.

Knut fikk mange medaljer for innsatsen sin under 2. verdenskrig og på Kon Tiki. Han var sjef for Kon Tiki-museet i mange år. Knut Magne Haugland døde i 2009, 92 år gammel.

PREMIEQUIZ

TEKST: KIRVIL KAASA • **FOTO:** IVER GJENDEM

Finn riktige svar på spørsmålene nedenfor ved å lese bladet, og vær med i trekningen av en kul stjernebildegenser fra Speider-sport. Svarfrist er 15. desember.

Hva syntes jamboreedeltakerne om onigirien de lagde?

- ○ Den smakte godt
- ○ De likte den ikke.
- ○ Onigiri er ikke mat, men japansk papirkunst.

Hvilken leir var speiderne fra Gjøvik med på i sommer?

- ○ Korpsleiren i Danmark
- ○ Sjøspeiderleiren på Randøya
- ○ Kanoleiren i Engerdal

Hvordan kom Knut Haugland seg hjem de 30 milene fra landsleiren i Mandal?

- ○ Han tok toget.
- ○ Han fikk sitte på et lasteplan.
- ○ Han gikk nesten hele veien.

Hvem har vært på tur med kanoen «Elvegris»?

- ○ Carl-Frederic og Silje
- ○ Speiderne fra Brumunddal
- ○ Knut Haugland

Hva er det røaspeider og Si ;D-kommentator Erik Steinsbu Wasberg oppfordrer andre til?

- ○ Lær deg mange knuter!
- ○ Følg flere gamle damer over veien!
- ○ Meld deg inn i speideren!

Hva er en chorizo?

- ○ Et spansk leirbålsrop
- ○ En pølse med sterk smak
- ○ En fotobok du kan gi til farmor til jul

Hva inneholder meiseboller du kjøper i butikken?

- ○ Frø, fett og salt
- ○ Frø, fett og sagflis
- ○ Frø, fett og sand

Hva er landsleirpatruljen?

- ○ Speidere som vil være med i en kjempepatrulje på landsleiren i Bodø i 2017.
- ○ Speidere som skal fortelle leirkomiteen om hvordan de synes landsleiren i Bodø skal være.
- ○ Speidere som vil teste landsleiren i Bodø allerede i 2016.

Mange svarte riktig på premiequizen i forrige utgave. **HANNA DAVIDSEN** fra 1. Nøtterøy speidergruppe er den heldige vinneren av Speiderboka fra Speider-sport. **GRATULERER!**

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

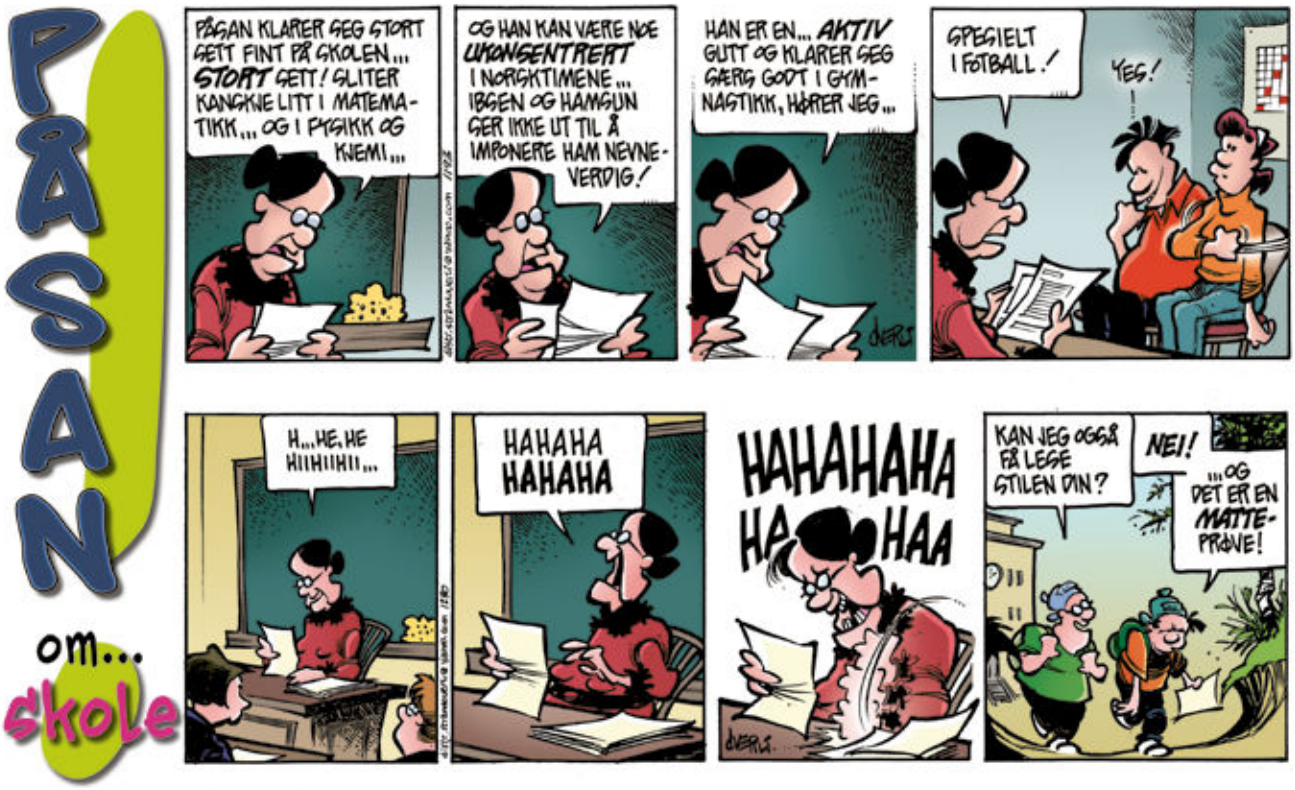
Telefonnummer: .....

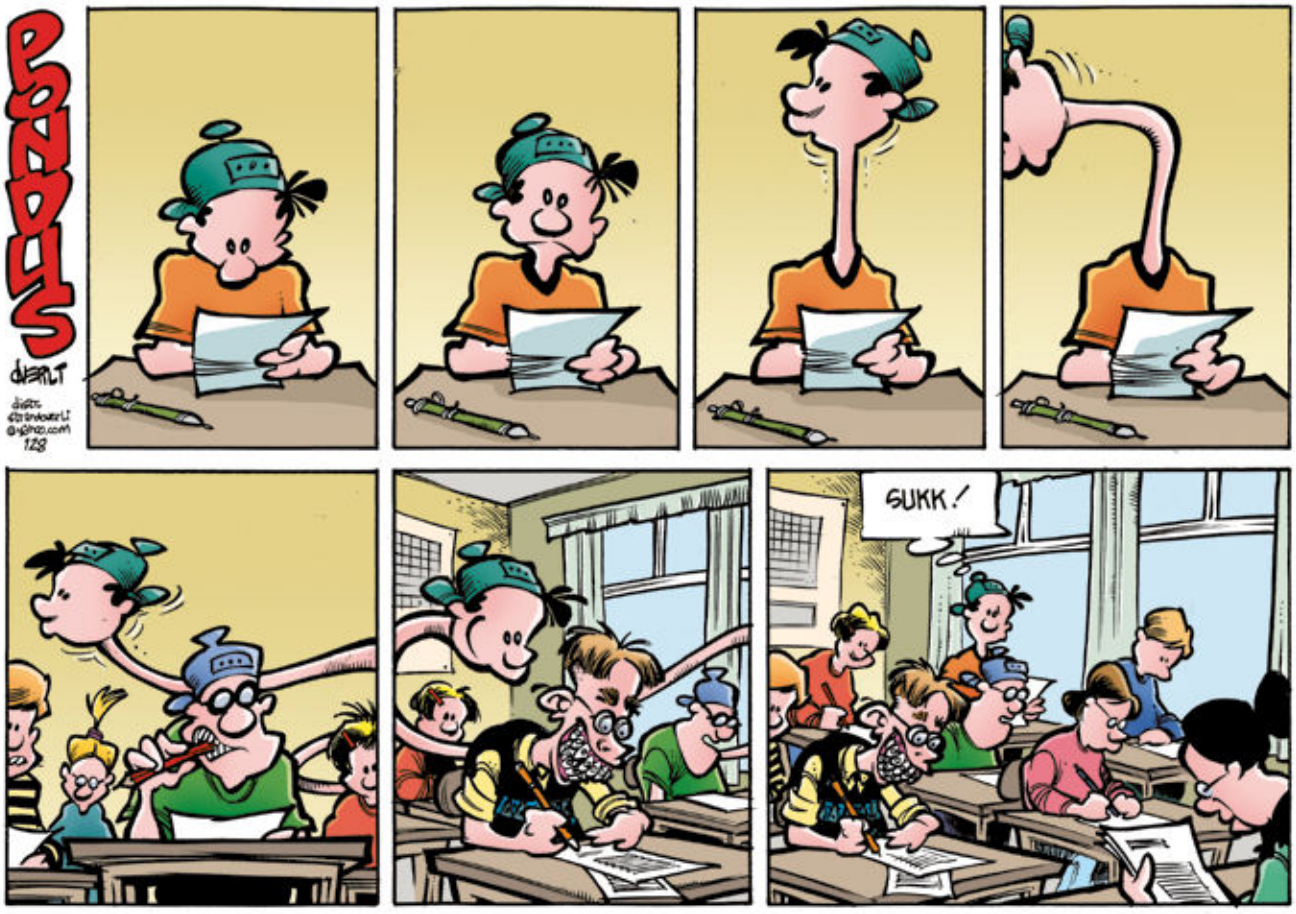
E-post: .....

Hvis jeg vinner, vil jeg ha genseren i størrelse: .....

KLIPP UT SIDEN OG SEND TIL: Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med «Speideren»

TEGNESERIE

PÅGAN KLARER SEG STORT SETT FINT PÅ SKOLEN... STORT SETT! SLITER KANSKJE LITT I MATEMATIKK... OG I FYSIKK OG KJEMI...
OG HAN KAN VÆRE NOE UKONSENTRERT I NORSKTIMENE... IBSEN OG HAMSUN GIR IKKE UT TIL Å IMPONERE HAM NEVNEVERDIG!
HAN ER EN... AKTIV GUTT OG KLARER SEG GJERG GODT I GYMNASTIKK, HØRER JEG...
SPESIELT I FOTBALL!
YES!
PÅSAN om... skole
H...HE, HE HIHIIHII...
HAHAHA HAHAHA
HAHAHAHA HA HAA
KAN JEG OGSÅ FÅ LESE STILEN DIN?
NEI!
...OG DET ER EN MATTEPRØVE!

SNOOPY
SUKK!

INFORMASJON TIL FORELDRE

NY I SPEIDEREN?

Er barnet ditt ny i speideren, og du er usikker på hva som trengs av utstyr? Snakk med lederen i den lokale speidergruppa di. Han/hun vil vite hva som kreves av utstyr der dere bor.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk. Den finner du på Internett, på www.speider-sport.no. Her finner du alt av speiderklær og utstyr, blant annet speiderdrakten.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er www.speiding.no. Her finner du blant annet kontaktinformasjon til forbundskontoret og informasjon om medlemskap og forsikringer. Følg oss gjerne også på Facebook: www.facebook.com/speiderforbund

Mange grupper har også egne nettsider, spør lederen i speidergruppa di!

MEDLEMSINFORMASJON

Som medlem i Norges speiderforbund har du bestemte rettigheter, muligheter og plikter. På denne siden har vi samlet en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap.

MEDLEMSFORDELER

- Mange nye venner
- Unik praktisk kunnskap
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Mange flotte opplevelser på møter og turer
- Medlemsbladet Speideren for din aldersgruppe tre ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderbåter
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets eller forbund

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengig av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på denne støtten er avhengig av hvor mange registrerte medlemmer Norges speiderforbund har, det vil si medlemmer som har betalt medlemskontingenten. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelsen. Alle speidere får medlemskort. For at medlemskortet skal bli gyldig må du huske å krysse av for «Kvittering tilbake» eller «Oblat for medlemskort» ved betaling over Brevgiro eller via Nettbank. Du får da tilsendt en oblat fra banken som skal festes på medlemskortet. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer og bruker riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et seks-sifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen, medlemskortet og sammen med adressen på baksiden av Speideren. Nummeret skal blant annet oppgis ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Ønsker du å melde deg ut av speideren må du si i fra til din lokale leder og/eller sende en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

NORGES SPEIDERFORBUND

Besøksadresse:
St. Olavs gate 25, 0166 Oslo

Postadresse:
Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo

Telefon: 22 99 22 30 • E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

SPEIDERMAT

TEKST OG FOTO: ESPEN WILLERSRUD

Tips:
Du kan steke pannekaker ute over stormkjøkken, men å steke dem over bålet gir best varme. Få hjelp av patruljeføreren din eller en voksen. Legg en rist på steiner over glørne, og sett pannen på risten.

Mål:
F-4, K-6

UTFORSK NYE SMAKER:

URTEPANNEKAKER MED CHÈVRE OG CHORIZO

Her er en oppskrift på deilige middagspannekaker med urter, sterk pølse og ost, men du kan fylle dem med mye annet godt også.

Du trenger (til fire speidere):
- 6 dl melk
- 3 dl hvetemel
- 1/2 ts salt
- 4 egg
- 2 ss smeltet smør
- Hakkede friske urter etter smak, for eksempel basilikum og timian
- Smør til steking

Tilbehør:
- Skiver av chorizo eller annen sterk pølse
- Skiver av chevre (myk, hvit geitost)
- Litt ruccola
- Noen små tomater, halve eller i skiver

Utstyr:
- En god stekepanne, gjerne i jern.
- En stekespade med langt, mykt blad, helst i tre eller plast. Du kan jo lære deg å snu pannekakene ved å kaste dem opp i lufta, øvelse – og muskler – gjør mester!).
- Varmekilde: bål eller brenner, hvis du lager pannekaker ute.

Slik gjør du:
Pannekakerøre: Hell melk i en bolle, visp inn mel og salt. Ha i eggene, visp til røren er glatt. Ha i urtene, og bland dem inn i røren. Skal du steke pannekakene ute, hell røren over på en tom melkekartong. Pass på at korken er tett. Ha i litt smør i stekepannen mellom hver gang du heller i røre. Prøv deg fram for å finne riktig avstand mellom flammen og stekepannen. Du kan flytte pannen litt rundt over flammen for at pannekakene skal bli jevnt stekt. Snu pannekaken når all røren i pannen har stivnet. Legg pannekakene oppå hverandre på et fat under et lokk, slik at de ikke blir kalde. Før du serverer pannekakene, legg litt pølse, ost, salat og tomat i en stripe midt på hver pannekake, og rull sammen, eller la alle fylle sine egne pannekaker.

God turappetitt!